

Asia: PLM009:00/2016

Miehittämättöntyä ilmailua ja lennokkitoimintaa koskevan lainsäädännön kehittäminen turvallisuuden näkökulmasta

Kysymykset

Yleiset huomiot

Ehdotus antaa nykytiedon valossa riittävät perusteet toimivaltuuksille Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisen koulutuksen sekä sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen ja niihin osallistuvan henkilöstön turvaamiseksi tarvittaessa lennokkien ja miehittämättömien ilma-alusten muodostamalta uhalta. Turvaaminen tapahtuisi ehdotukseen sisältyvin Puolustusvoimien toimivaltuuksin, tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Muilta osin MPK esittää ehdotuksesta jäljempänä oleva kommentit.

15 a § *Lennoikin ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen*

Ehdotetun 15 a §:n 2 momentti koskisi perusteluiden mukaan tilanteita, joissa Puolustusvoimat toimii pysyvässä käytössä tai harjoituskäytössä olevan alueen ulkopuolella, eli yleisellä paikalla tai alueella. Kynnys toimivaltuuksien käyttöön olisi tällöin korkeammalla, kuin ensimmäisessä momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. MPK:n mielestä 2 momentin perusteluissa tulisi todeta momentin koskevan myös Puolustusvoimien pysyvässä käytössä tai harjoituskäytössä olevien alueiden välittömiä lähialueita tilanteessa, jossa lähialueella liikkuvan lennoikin tai miehittämättömän ilma-aluksen voidaan olettaa saapuvan oikeudetta Puolustusvoimien pysyvässä käytössä tai harjoituskäytössä olevalle alueelle tai sen yläpuoliseen ilmatilaan. Toimivaltuus ei siis edellyttäisi Puolustusvoimien toimimista näillä lähialueilla. Tämä laajennus on MPK:n mielestä tarpeen, jotta Puolustusvoimat voisi riittävän ajoissa vaikuttaa lennokiin tai miehittämättömään ilma-alukseen, ottaen huomioon lennokkien ja miehittämättömien ilma-alusten suuri enimmäisnopeus. Toimivaltuuden käyttöön Puolustusvoimien pysyvässä käytössä tai harjoituskäytössä olevan alueen välittömällä lähialueella ei MPK:n mielestä tulisi soveltaa esitettyä 15 b §:ää.

15 b § *Lennoikin ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta päättäminen yleisellä alueella*

Ehdotetun 15 b §:n perusteluista saa sen käsityksen, että toimivaltuuksien mahdollisesta käyttämisestä yleisellä paikalla tai alueella sijaitsevalta merivoimien alukselta pitäisi aina tehdä etukäteen määräaikainen, alueellisesti rajattu päätös, kuitenkin siten, ettei aluksen yksityiskohtainen reitti paljastuisi. MPK pitää esitettyä menettelyä kohtuuttoman raskaana, etenkin, kun perustelujen

mukaan säännöksen tarkoitus on, että toimivaltuuksien käyttämisestä yleisellä paikalla päätettäisiin niin, että toimintaa voitaisiin yhteen sovittaa muiden viranomaisten kanssa. Esimerkiksi merialueilla muita viranomaisia voidaan informoida toimivaltuuksien käytöstä osana normaalia viranomaisyhteistyötä, on sitten kyse harjoitustoiminnasta tai lain mukaisesta turvallisuustarpeesta. Koska merivoimien alukset on lisäksi helppo tunnistaa nimenomaisesti sota-aluksiksi, MPK esittää, että ainakin niiden kohdalla toimivaltuuksien mahdollinen käyttö voisi perustua pysyvämpään oikeuteen myös yleisellä paikalla ja alueella. Aluksen mahdollisesti käytettyä toimivaltuuksia, siitä annettaisiin välittömästi tieto Viestintävirastolle, jos käytöstä voidaan arvioida olleen ehdotetun 15 b §:n 2 momentin mukaista haittaa.

15 c § Yhteistyö poliisin kanssa lennokin ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisessa

-

15 d § Lennokin ja miehittämättömän ilma-aluksen yksilöintitietojen hankkiminen

-

15 e § Haltuun otetun lennokin ja miehittämättömän ilma-aluksen käsittely

-

15 f § Pöytäkirja

-

Muita erityisiä huomioita

Lisäksi MPK esittää, että laki puolustusvoimista (551/2007) turvallisuutta ja järjestyksen ylläpitämistä koskeviin säännöksiin tehtäisiin tarvittaessa lausuttavan ehdotuksen edellyttämät muutokset. Tällä tarkoitetaan erityisesti sitä, että Puolustusvoimien turvaamis-, vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä tulisi olla toimivalta ottaa kiinni ehdotuksen 15 d §:n mukaisten yksilöintitietojen perusteella paikannettu lennokin tai miehittämättömän ilma-aluksen lennättäjä tai muu käyttäjä. Ottaen huomioon viranomaisten rajoitetut resurssit sekä lennättäminen tai muu käyttö kaukaakin lennokin tai miehittämättömän ilma-aluksen varsinaiselta vaikutusalueelta, kiinniotto-oikeus tulisi olla sekä Puolustusvoimien pysyvässä käytössä tai harjoituskäytössä olevalla alueella, yleisellä paikalla tai alueella että yksityisalueella.

Laatikainen Pertti
Maanpuolustuskoulutusyhdistys

Peltoniemi Mika
Maanpuolustuskoulutusyhdistys